

תשובת ה':

נלמד מספר ירמיהו על התנהגות העם, לאחר הרצח של גדליה.

עם ישראל כפחד מאד כתגובת כלך בבל על הרצח,

ולכן הוא רוצה לברוח לכצרים.

אך לפני כן, ניגשים לשאול את ירמיהו הנביא:

ירמיהו פרק מב

א ויגשו, כל-שגרי החגלים, ויחננו בן-קרם, ויזניה בן-הושעיה--וְכָל-הָעָם, מקטן ועד-גדול. **ב** ויאמרו אל-ירמיהו הנביא, תפל-נא תחנתנו לפניך, והתפלל בעדנו אל-ה' אלקיך, בעד כל-השארית הזאת: כי-נשארונו מעט מהרבה, כאשר עיניך ראות אתנו. **ג** ויגד-לנו ה' אלקיך, את-הדרך אשר נלך-בה, ואת-הדבר, אשר נעשה.

ד ויאמר אליהם ירמיהו הנביא, שמעתי--הנני מתפלל אל-ה' אלקיכם, כדבריכם; והיה כל-הדבר אשר-יענה ה' אתכם, אגיד לכם--לא-אמנע מכם, דבר.

ה והמה, אמרו אל-ירמיהו, יהי ה' בנו, לעד אמת ונאמן: אם-לא ככל-הדבר אשר ישלחך ה' אלקיך, אלינו--כִּן נעשה. **ו** אם-טוב ואם-רע--**בקול ה'** אלקינו אשר אנו (אנחנו) שלחים אתך אליו, נשמע: למען, אשר ייטב-לנו, כי נשמע, בקול ה' אלקינו.

ז. מה מבקש העם מירמיהו?

ה. מדוע פט דווקא לירמיהו? (מהו ניסיון העבר?)

ו. איזו הבטחה הם מבטיחים?

ט ויאמר אליהם, כה-אמר ה' אלקי ישראל, אשר שלחתם אתי אליו, להפיל תחנתכם לפניו. **י** אם-שוב תשובו, בארץ הזאת--ובניתי אתכם ולא אהרס, ונטעתי אתכם ולא אתוש: כי נחמתי אל-הרעה, אשר עשיתי לכם...

טו ועתה--לכן שמעו דבר-ה', שארית יהודה: כה-אמר ה' צבאות אלקי ישראל, אם-אתם שום תשמון פניכם לבא מצרים, ובאתם, לגור שם. **טז** והיתה החרב, אשר אתם יראים מפניה, שם תשיג אתכם, בארץ מצרים; והרעב אשר-אתם דאגים ממנו, שם ידבק אחריכם מצרים--ושם תמתו.

ז. מה תשובת ה'?

ח. מה היט מצפים מהעם במצב כזה?

ירמיהו פרק מג

א ויהי ככלות ירמיהו לדבר אל-כל-העם, את-כל-דברי ה' אלקיהם, אשר שלחו ה' אלקיהם, אליהם--את כל-הדברים, האלה.
ב ויאמר עזריה בן-הושעיה ויחננו בן-קרם, וכל-האנשים הזדים: אמרים אל-ירמיהו, שקר אתה מדבר--לא שלחך ה' אלקינו לאמר, לא-תבאו מצרים לגור שם...

ד ולא-שמע יחננו בן-קרם וכל-שגרי החגלים, וכל-העם--בקול ה': לשבת, בארץ יהודה. **ה** ויקח יחננו בן-קרם, וכל-שגרי החגלים, את, כל-שארית יהודה--אשר-שבו, מכל-הגוים אשר נדחו-שם, לגור, בארץ יהודה... **ז** ויבאו ארץ מצרים, כי לא שמעו בקול ה'...

ט. במה מאשימים העם את ירמיהו?

י. נסו לחשוב מדוע העם לא שמע בקול ירמיהו?

המלבי"ם כסביר כי העם רצה לכתחילה לרדת לכפרים והיו בטוחים שהקב"ה יסכים, ולכן בקשו לקבל "אישור" לרצונם, אולם כאשר הם מקבלים תשובה שסותרת את דעתם, הם הופכים את ירכיהו לשקרן, כדי שיוכלו לעשות מה שהם רוצים, ובכך גורמים חורבן כוחלט על ישיבת עם ישראל בארצו...

האם אנחנו מכירים מצבים בהם מנסים לשנות את האמת כדי שתתאים לזרכים שלנו?

נסו לתאר כיצד נראים
לדעתכם "אנשי אמנה"
(מלשון אמון)?

לפי הגר"א, מה עלינו
לעשות כדי לקרב את הגאולה?

אמר הגר"א בוילנא:

"...כאחר שחרבה ירושלים

בגלל שפסקו ככנה אנשי אמנה,

הרי בניינה נבנית

בתיקון חטא השקר"!!!

"על ידי האמת – באה הגאולה!"

(ספר המידות)

**בכל בקום בעולם שנמצא איש כשר וישר שיש לו בידת האמת,
הוא הגורם התקרבות הגאולה, כי הגאולה תלויה בבידת
האמת."**

(מגן אברהם)

זכריה אומר לעם שכאשר יבנה המקדש:

**צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי
יהיו לבית יהודה לששון ולשכחה ולכועדים טובים
והאמת והשלום אהבו!**

מהו הקשר של סוף הפסוק לתחילתו?

האמת והשלום הם התנאי להפיכת ימי הצער לימי שמחה,
ולוואי ונזכה לראות בהתגשמות הנבואה!

צום גדליה

בס"ד

**בלימוד משותף זה, ננסה ללמוד ולהבין - מדוע אנחנו צמים בצום גדליה?
מה קרה ביום זה? ומהו המסר שאנחנו לוקחים איתנו לחיינו...**

אז מה בעצם קרה שם?

כשהחריב נבוכדנאצר מלך בבל את בית המקדש הראשון והגלה את העם לבבל, השאיר בארץ דלת העם והפקיד עליהם את גדליהו בן אחיקם-כמנהיג. היהודים שברחו מא"י בזמן החורבן אשר ישבו במואב, בעמון ובאדום ובשאר הארצות, כששמעו כי נתן מלך בבל שארית ליהודה וכי הפקיד עליהם את גדליהו בן אחיקם - וישבו אל ארץ יהודה ויעבדו את הכרמים אשר נתן להם מלך בבל ותהי להם הרווחה.

אולם מלך בני עמון, שעינו היתה צרה בשארית יהודה, שלח את ישמעאל בן נתניה להכות נפש את גדליהו. ובחודש השביעי בא ישמעאל אל גדליהו למצפה. ואף כי הוגד לגדליהו שישמעאל זומם לרצחו, לא האמין לדבר. שלא רצה לקבל לשון הרע וקיבל את ישמעאל בכבוד. וישמעאל שבא בצביעות כמו אוהב - הרג את גדליהו ואת רוב היהודים אשר היו אתו שם ואת הכשדים אשר השאיר אתו מלך בבל. היהודים הנשארים בארץ חששו מנקמת מלך בבל וברחו למצרים. וכך נתפזרה שארית הפליטה והארץ נשארה שממה.

לזכר צרות אלו תיקנו חכמים את "צום השביעי", ביום הריגת גדליהו בחודש השביעי. כשנהרג גדליה, כבתה גחלת ישראל האחרונה ששרדה אחר החורבן הראשון ושארית יהודה גלתה מארץ ישראל ונהרגו אלפים רבים מישראל.

א. מהו המקרה שלזכרו נקבע צום גדליה?

ב. מדוע מותו של גדליה שונה ממותם של צדיקים אחרים שלא נקבע לזכרם צום?

ג. באיזו דרך הכללי ישמעאל להרוג את גדליה?